

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 432. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm23424/facsimile.pdf (tilgået 13. juli 2024)

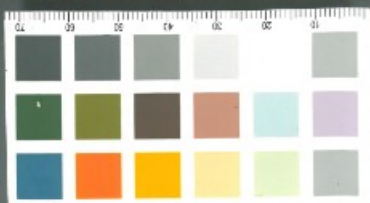
Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

formere. Derimod er det baade moerksomt og lærerigt at se, hvorefter hele Romis Historie spillet sig i disse Old-Sagen, der maa betragtes som Romis vigtigste Høieste-Digt; thi Intet af de andre Høining-Folk har været saa lykkelig at opnaae sine Høieste, det rimedes kun Romerne, som selv i deres tidligste Barndom havde Besindighed nok til ei at foræmre for et heiere Maal, end der med deres Kræfter gode lod sig række, saa deres Poesi er snarst klæret og mere fattelig end deres Prosa. Naar nemlig et Folk saa rent ud erklæret „Syd-Stagen“ for deres Stam-Træ,“ og betragter et Røvs-Dyr som sin Halv-Guds Amme, og betragter Alt hvad de har som „et Røvs“ taget med Staats-Handsker og med et Sværd, der overhugger alle „Blodets Bann“ saa Blodet umulig kan siltes, ser, da kan der ikke være noget Spørgsmaal om, at det Folk jo betragter sig selv som „Rigs-Folket af Moders Liv,“ der sætter sin Værd i at høre guddommeligt til dette Navn. Bøhøvedes der imidlertid en nærmere Befræstelse herpaa, da er den givet i Anstuelen af deres „Freds-Mæglere,“ som ikke blot bygge et Tempel for „Syd-Stagens Heros,“ men foresaender, at Templet for den heieste Guddem (som Janus var) skal staa aabent i Krig og være lukket i Fred; thi hvornar der har den Grund-Anstuelse foret naturligvis ikke Krig for at faae Fred, men anser Freden for et nødvendigt Løb, Man Kundommaa sinde sig i, for at kunne holde Kejsgen ordentlig nedlige. Den „hellige Tid“ i Vesta-Templet er altsaa aabent for „Krigs-Tiden,“ og at Romerne var heldige nok til naar at faae den tændt igen, naar den ved et uopendeligt Uheld sluktes, ser Man bedst beraf, at Janus-Templet i Løbet af syv Aarhundreder, fra Numa til August, skal kun have været lukket en eneste Gang et Par Aar*). Skulde der imidlertid end være lidt Dødsdømt i denne

*) Livius I. 19.

Daasland, saa viser den netop bedste hvad Romerne ansæede, og de tre Aarhundreder vi historisk kende Noget til, vække unægtelig den bedste Formodning om de Bøers gaende.

Ligesom vi derfor poetisk kaldte Romerne „den Kælskafte Tyræn“, saaledes maar vi historisk kalde Rom „den mageløse Møve-Stat“, der vel begyndte smaat, men med en Væne-Drift til det Høieste, der i denne Menning kan opnaaes, og med et mageløst Kulæg til at gjøre mest mulig, hvad alle Meddelelser i Forhold kun har sufter paa, hvorhos vi dog ei heller maar glemme, hvad Romerne selv betiende, at „Væken“ særdeles begunstige dem, saa kværen fattedes der i mange Aarhundreder et Hadst, hvorefter Væne troge kunde forsamle sig, ei heller drøft det fiere Vaand, der naturlig forkindet Romer, for det Konstige, som unægtelig er „Rigs-Tugten“, i Romers Ænde-Vælde havde vundet en forbausende Sygte, saa „Verdens-Dronningens“ kunde smkke ad alle Nøges-Rige, som en stor „Dympigt Leg“ hvori Man belæbe til Kronen, som en Raads. Hun talde sin kæreste Dabbling. Naar vi derfor kun ikke vil gjøre noget Andet af Romers-Liv et end det virkelig var, da er Romers Historie saa klar og begribelig, som ingen Anden, og naar vi i Romerne ikke søge Monstret paa et menneskelig ædelt, frit og oplyst Folk, men paa en stærk, stolt og foruafsig Møve-Bande, da kan deres Historie blive os ligesaa nyttig, som den er lærerig. At det hidtil har været anderledes, er vist nok sørgeligt, men naar vi betænke, at kun i to Aarhundreder tiltrak Grækenland sig endel Dymærksheds, der efterhaanden maatte forsvinde, medens Rom i fulde Syv fængste hele Verdens Dymærksheds, og at i det følgende Aar-Tusinde, medens Sparta og Athenen, med Grækenes Sprog og boglige Mindes-Mærker, sank selvstædte i Graven, fævede Rom sig som en Phønix af sin

